

EMLÉKEZTETŐ

Mikrokörzeti Fórum, 2023. február 20., 16:00

Az második Mikrokörzeti Fórumra 2023.02.20-án 16:00 órakor került sor a keszői Faluházban.

Baka Sára köszöntötte a résztvevőket.

Felkérte Buday-Sántha Attila polgármester urat, hogy röviden mutassa be a települést.

Buday-Sántha Attila sok szeretettel köszönti a munkaszervezetet és a megjelent vendégeket. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a LEADER program keretében az önkormányzaton keresztül is több olyan pályázati lehetőség volt, amit sikerült megvalósítani. Több keszői vállalkozó is nyert pályázatot, úgy gondolja, ez egy nagyon jó kezdeményezés, aki ezzel élni szeretne, az tud élni vele. Reméli minél több embert inspirál arra, hogy valamilyen formában bekapcsolódjon a közösségi tervezésbe.

Gondosné Nagypál Mónika

A 2014-2020 időszak tapasztalatai, eredményei

A LEADER Európai Unió fejlesztési program. Ezen belüli elhelyezkedéséről később fogok beszélni.

Jelentése: Közösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében.

A legfontosabb kulcsszó, hogy alulról jövő kezdeményezéseket támogat a program. Ennek az az előnye, hogy a projektek a helyi lakosok tudásán és helyismeretén alapulnak, ebből következően az ő igényeiknek és a táj adottságainak megfelelő ötletek valósulhatnak meg. A másik fontos kulcsszó az összefogás. A LEADER a kistérségben élő emberek kreativitására, leleményességére, ötletességére alapoz, és ösztönzi a helyi civil szervezetek, intézmények, valamint vállalkozások összefogását és együttes munkájukat a térség fejlesztése érdekében.

Az előző, 2014-2020 ciklus tervezési időszakát és tapasztalatait fogom bemutatni az előadásomban.

A LEADER 2008 óta működik a Mecsekvidéken, ez már a 3. programozási ciklus. 38 település tartozik a tervezési területünkhöz. 35 a pécsi, 3 település pedig a sellyei járás része.

A 2014-2020 időszak tervezési folyamata 4 részre lett osztva.

1. A projektötletek gyűjtése személyesen és írásos formában projektgyűjtő adatlap kitöltésével valósult meg. Lehetőség volt elektronikusan és papír alapon is benyújtani az ötleteket. Miután beérkeztek az adatlapok az ötleteken tematikusan rendszereztük és feldolgoztuk.

Ezzel párhuzamosan mikrokörzeti fórumokat tartottunk, ahol szintén az igények, ötletek feltérképezése volt a cél. A térség 38 települését 8 mikrokörzetre osztottuk és a mikrokörzetek egy központi településén tartottuk meg a rendezvényeket.

2015. novemberben indult el a mikrokörzeti fórum sorozat, a Pécsi Agglomeráció 8 mikrokörzetre lett osztva, minden mikrokörzetben 1-1 fórum volt megtartva. Akkor is be lett mutatva a program és készült egy hasonló SWOT elemzés, mint amely jelen fórum egyik kulcs témája lesz.

Az igények alapján 7 fókuszterületre koncentráltunk: civil, helyi termék, vállalkozásfejlesztés, turisztika, természeti és kulturális értékek megőrzése. Ezen felül foglalkoztunk a fiatalok településen tartásának kérdésével és más forráslehetőségek meghatározásával is.

A tervezés kezdetén TCS alakult, a tervezői csoport és az elnökség is folyamatosan összeült megbeszélni és összegezni a fórumokon és műhelymunkákon elhangzottakat. A tervezői csoportnak bárki a tagja lehetett, akit érdekelt egy-egy téma.

A mikrokörzeti fórumokat követően különböző tematikára épülő szakmai műhelyalkalmak kerültek megtartásra, összesen 10 műhely alkalom volt 5 témakörben: civil, helyi termék, vállalkozásfejlesztés, turisztika, természeti és kulturális értékek megőrzése. A szakmai műhelyeket a témát érintő szakemberek vezették és bárki részt vehetett rajtuk.

2016. júniusban elkészült a HFS, melyet az egyesület közgyűlése és az Irányító Hatóság is elfogadott.

432 millió Ft rendelkezésre álló forrás volt, erre 9 db felhívás született (3 gazdaságfejlesztési és 6 közösségfejlesztési célú)

A HFS elfogadását követően 2017. júliusban volt lehetőség az IH-nak megküldeni a felhívások tervezetét. Személyes egyeztetést követően 2017. október 31-én jelentek meg az első felhívások, a kérelmek benyújtására 2017. 12. 31 után volt lehetőség.

Az első kérelmek 2018. januártól érkeztek be vállalkozásfejlesztés és turisztikai fejlesztés témakörben.

A HFS első verziójában 3 db gazdaságfejlesztési célú felhívás lett meghatározva, majd később a HFS éves felülvizsgálatait követően, az igények alapján még 2 db vállalkozóknak szóló felhívást nyitottunk meg, valamint 1 közös központi felhívás keretében volt egy vegyes célú kiírás is, ahol minden szférának volt lehetősége pályázni.

A 2007-2014-es időszakhoz hasonlóan itt is több éves csúszás keletkezett a kései indulás miatt, jelen esetben 3 év az átmenet. A HACS is még az „előző időszak” VP (vidékfejlesztési program) forrásaiból gazdálkodik.

2020-ban és 2021-ben kaptunk további fejlesztési forrást az átmeneti időszakra, így további felhívásokat tudtunk megnyitni. 432 millió Ft volt az alap forrás, ez mostanra 555 millió Ft lett. További 123 millió Ft így le lett kötve.

A közösségfejlesztés célú, civileknek szóló felhívásokat is megnyitottuk 2018-ban, de ezekre nagyon lassan érkeztek be a kérelmek, ezek 2019. májusig nyitva voltak. Sajnos a pályázati feltételek egyáltalán nem kedveztek a civil szervezeteknek, a támogatás intenzitása, a rendszer bonyolultsága miatt nem mertek pályázni. Aki mégis megtette, azok közül többen a

profi projektmenedzsment hiánya miatt a megvalósítási és elszámolási időszakban sajnos elbukták a pályázatukat.

1. A támogatási kérelmek ügyintézését egy az egyben átadták az akciócsoporthoz, azonban ehhez nem voltak eljárásrendek, ügyintézői felület (hiányoztak a szoftverek), hozzáférési jogosultság, később sem tartottak képzéseket az új rendszer használatával kapcsolatban.

Mi is tapasztalatlanok voltunk az új pályázati rendszerben, az IH részéről is lassú volt a folyamat. A pályázóknak is új és bonyolult volt az Államkincstár elektronikus ügyintézési felülete, sok dokumentumot kellett becsatolni, jogszabályi keretek meg voltak szabva. Mi a pécsi Államkincstárhoz tartozunk. Többször lehetett hiánypótolni, ezt sokan kihasználták. 15 nap volt a hiánypótlások megküldésére, de sokan nem vették át a HP felszólításokat időben, így 1-1 ilyen HP szakasz akár 3 hétig is elhúzódott. Volt, aki 2-3 ilyen HP kört tett, mire teljes lett a kérelme, addig mindenki másnak várnia kellett.

Az ügyintézési folyamatot lassította még a KKV minősítések késése az államkincstár részéről. Emiatt több hónap (akár fél év) eltelt, mire támogatási döntés születhetett 1-1 felhívás kapcsán.

2. A vállalkozói szférában aktívak voltak a pályázók, források nagy része le lett kötve, melyet volt, aki felhasznált, volt aki nem. Ahogy haladtunk az időben, egyre több sikeres pályázat született és egyre nagyobb volt az érdeklődés pályázataink iránt.

3. A civil felhívásainkra kicsi volt az érdeklődés a korábban ismertetett okok miatt.

4. Sok építéssel kapcsolatos pályázat volt. Idővel felmentek az árak és az önerő megemelkedett a pályázathoz képest. Többen visszaléptek emiatt a támogatási kérelmüktől.

5. Ezek a források később újra kiírásra kerültek, illetve kaptunk plusz forrást, több pénzt ki lehetett pályáztatni. Emiatt új felhívások is születtek, főleg vállalkozásfejlesztési céllal, mivel a pályázati feltételek nem kedveztek a civileknek, így ők nem is pályáztak, mikor lehetőségük volt rá. Az előző időszakhoz hasonlóan itt is több éves csúszás keletkezett a kései indulás miatt, jelen esetben 3 év az átmenet. A HACS is még az „előző időszak” forrásaiból gazdálkodik.

2020-ban és 2021-ben kaptunk további fejlesztési forrást az átmeneti időszakra, így további felhívásokat tudtunk megnyitni. 432 millió Ft volt az alap forrás, ez mostanra 555 millió Ft lett. További 123 millió Ft így le lett kötve.

6. A HACS igyekezett a pályázóknak segíteni, de sajnos az ügyintézési feladatok HACS-ra kiosztása miatt elvesztettük a jogosultságunkat arra, hogy segítsünk a pályázatok összeállításában, benyújtásában. A szűkösen osztott működési keret miatt a munkavállalók létszáma 2-re csökkent, így éppen a kötelező feladatokat el tudtuk végezni, de nem volt módunk a pályázatkezelésen kívül egyéb segítségnyújtásra. Segítséget adhattunk ahhoz, hogy miként kell beadni a kérelmeket, milyen dokumentumokat kell benyújtani, de ennél tovább nem mehettünk.

A pályázati rendszer bonyolult volt és a következő időszakban is ezt ígéri az IH. Mindenképpen javasoljuk, hogy aki nincs otthon ebben a rendszerben, az vegye igénybe profi segítségét. Ezen költségek részben beépíthetőek a pályázatba. A pályázat bonyolult és összetett feladat, kell aki a menedzselt, odafigyel a határidőkre, feladatokra, mert könnyű apróságoknak vélt dolgokon elbukni.

A 2014-2020 időszakban LEADER forrásból, a mikrotérségben megvalósult fejlesztéseket láthatják. Sajnos nem sok, több településről nem érkeztek be kérelmek (Áta, Birján, Kisherend, Lothárd, Szőkéd). Összesen nagyjából 21 millió Ft fejlesztési forrás jutott a mikrotérségbe.

Baka Sára

2021-2027 időszak tervezés

A jelenlegi programozási időszak magyarországi fejlesztési programjait mutatóm be.

Partnerségi Megállapodás: Magyarország 2021-2027-es fejlesztési időszakra vonatkozó Partnerségi Megállapodása és Operatív Programjai, valamint Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve széleskörű társadalmi egyeztetés és az Európai Bizottsággal folytatott szakmai egyeztetések alapján készültek el.

Az Európai Bizottság által 2022. december 22-én elfogadott Partnerségi Megállapodás rögzíti, hogy a 2021–2027-es időszakban felhasználható, hazai társfinanszírozással együtt több mint 9700 milliárd forint összegű kohéziós forrásokat milyen fejlesztésekre fordítja az ország. A következő évek uniós és hazai forrásait elsősorban a gazdaságélénkítésre, a kis- és középvállalkozások támogatására, a magyar települések erősítésére, valamint a kutatás, fejlesztés és innovációs célú beruházásokra fordítják.

Az uniós forrásokból a legnagyobb arányban továbbra is a gazdaságfejlesztési program részesül.

A Partnerségi Megállapodás mutatja be Magyarország fő kihívásait és kitűzi fejlesztési prioritásait. Rögzíti, hogy a Magyarországra érkező uniós fejlesztési források hogyan fogják támogatni Magyarország és az Európai Unió stratégiai céljait és meghatározza az uniós források eredményes és hatékony felhasználásának feltételeit. **A forrásfelhasználás konkrét beavatkozásait az operatív programok tartalmazzák.**

Magyarország **Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervének** célja elsősorban a koronavírus járvány gazdasági és társadalmi hatásainak ellensúlyozása, illetve a gazdaság ellenállóképességének, fenntarthatóságának és a zöld és a digitális átmenettel kapcsolatos kihívásokra és lehetőségekre való felkészültségének a növelése.

A 2014-2020-as időszakhoz képest fontos változás, hogy a következő években már nem a Vidékfejlesztési Program (VP) határozza meg a vidékfejlesztési támogatási szabályokat, hanem a KAP Stratégiai Terv. **A Közös Agrárpolitika 2023-tól kezdődő időszakát Magyarország Stratégiai Terve alapozza meg, amely 2027-ig szabályozza a támogatások feltételrendszerét. A Stratégia Tervet az Európai Bizottság 2022.11.07-én fogadta el.**

KAP beavatkozás típusok: I. pillér a közvetlen támogatások, II. pillér a vidékfejlesztési támogatások.

A LEADER Szempontjából a II. pillér a lényeges, mivel az tartalmazza. A II. pillér intézkedései, vagyis a vidékfejlesztési támogatások három csoportra oszthatók fel: gazdaságfejlesztési beavatkozások, zöld beavatkozások és megújuló vidék beavatkozásai, utóbbiban kap helyet a LEADER. A LEADER a közösségi fejlesztéseket kaphatja.

A LEADER jelentése: **Közösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében.**

Alulról jövő kezdeményezéseket támogat a program. Ennek az az előnye, hogy a projektek a helyi lakosok tudásán és helyismeretén alapulnak, ebből következően az ő igényeiknek és a táj adottságainak megfelelő ötletek valósulhatnak meg.

A másik fontos kulcsszó az **összefogás**. A LEADER a kistérségben élő emberek kreativitására, leleményességére, ötletességére alapoz, és ösztönzi a helyi civil szervezetek, intézmények, valamint vállalkozások összefogását és együttes munkájukat a térség fejlesztése érdekében.

Fontosnak tartottuk, hogy minél szorosabb legyen a kapcsolat a térség szereplőivel a munkaszervezet részéről, valamint a tervezésbe és a közösségi munkába legyenek bevonva a vállalkozók, civilek is.

LEADER filozófia lényege az, hogy együtt fejlesszünk, és aktív közösségi munkára van szükség.

2022. November elején érkezett a HFS tervezési útmutató – 2023. január 14-ig készült el a tervezet a Mecsekvidék Egyesület elnökségének irányítása alatt figyelembe véve a beérkezett projektötleteket és az addig megfogalmazott igényeket.

Az előző ciklussal ellentétben most egy előzetes tervezetet kellett benyújtani, amelyet majd a mikroközveti fórumok és szakmai műhelymunkák követnek és az ott elhangzottak alapján lehet módosítani rajta. A fő fejlesztési irányok lettek megfogalmazva, amiktől igény esetén el lehet térni. A tervezet 2023. 01.14-én benyújtásra került az IH részére.

Január 31-ig nyújtottuk be a HACS elismerés iránti kérelmünket. Jelenleg mind ez, mind a HFS tervezet tekintetében várjuk az IH visszajelzését.

02.28.-án személyes egyeztetésre fog sor kerülni az IH-val a tervezettel kapcsolatban. Ezt követően még kb. augusztus végéig szerkeszthetjük a HFS-t, ekkor kell beadni a végleges, közgyűlés által is elfogadott verziót. Addig is több eseményen lesz lehetőség az ötletelésre, a HFS alakítására.

A HFS IH általi elfogadása november elején várható. Ezt követően ígérek szerint 2024-től nyithatunk új felhívásokat!

Mi most az IH számára benyújtott HFS TERVEZETET (0. verziót) szeretnénk prezentálni, hogy megismerhessék a 2024-től kezdődő időszakra tervezett fejlesztési irányokat.

A tervezés folyamatát hasonlóképpen tervezzük, mint az előző ciklusban történt.

A tervezet elkészítését megelőzően 2022. év folyamán megkezdődött a térségben a projektötletek begyűjtése, mind írásos, mind személyes egyeztetések formájában. Valamint a Mecsekvidéki Tükör rendezvénysorozat is ennek a tervező munkának egy része volt. Nem csak az elmúlt időszak eredményeit összegeztük, hanem tematikus workshopok alkalmával elkezdtük az ötletelést, tervezést, igények felmérését.

Idén a 38 települést ismételtén 7 mikroövezetekre bontottuk, minden mikroövezetben lesz 1-1 fórum. Ezekről információt a honlapunkon és a kiosztott szóróanyagokon találunk.

A mikroövezeti fórumokat követően tematikus műhelyeket fogunk szervezni, ahol egy-egy témakört fogunk kivesézni szakértők bevonásával.

Tervezői csoportot alakítunk, akik az elnökséggel közösen beépítik a HFS-be az egyes eseményeken elhangzottakat.

A HFS TERVEZETBEN 3 specifikus cél lett meghatározva:

1. Mikroállalkozásoknak szóló fejlesztési irány
2. Társadalmi összefogás, közösségek támogatása, közösségi célú irány.
3. Térségen belüli együttműködések ösztönző célok.

3 fő típusú intézkedést lehetett megfogalmazni:

1. Mikroállalkozásoknak szóló fejlesztések.
2. Önkormányzatoknak, civil szervezeteknek szóló intézkedések.
3. Rendezvény, illetve egyéb (szabadon választható) típusú intézkedések.

Fent láthatják a megfogalmazott célokat. Ezek a tervezés folyamán természetesen még módosíthatóak, változhatnak.

A 3 célból 3 intézkedési terv született, melyekből a jövőbeni felhívások fognak megszületni:

1. Induló és működő mikrovállalkozások, helyi termék előállítók eszköz és telephely fejlesztése, termékek, szolgáltatásuk piacra jutásuk elősegítése.

Az intézkedés célja a helyi gazdaság fejlesztése (közösségi vállalkozás, helyi termék, turisztika területén). Fontos, hogy a projekt segítse a helyben történő foglalkoztatást, a helyi gazdaság fejlesztését, a fiatalok helyben tartását, a helyi szolgáltatások bővítését, minőségének javítását.

2. A közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése. Helyi társadalmi összefogás, közösségek támogatása, helyi kötődések erősítése, a közösségi gondolkodás és megmozdulások ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása.

Cél a közösségi élet, közösségi terek fejlesztése, a közösségi gondolkodás ösztönzése, közösségek támogatása.

Támogatható építési, felújítási tevékenység, beleértve a megújuló energiát hasznosító technológiákat. Gép és eszközbeszerzés, működési költségek, öfenntartást szolgáló programok kialakítása, önkormányzati programok (mint pl. klímavédelmi terv és településfejlesztési koncepció) kialakítása.

3. Térségen belüli együttműködések kialakítása, fejlesztése (gazdasági szereplők együttműködése, közösségfejlesztés, térségi értéktár kialakítása, helyi termék értékesítési szervezetek/hálózat kialakítása, turisztikai együttműködések kialakítása, generációk esélyegyenlőségi programjai).

A 3. intézkedés célja a térségen belüli együttműködések kialakítása, fejlesztése (programokkal, rendezvényekkel). Olyan cselekmények térségen belüli összefogását tartalmazza, mint pl. a települések közötti közösség-szervezés, a szereplők együttműködése. Helyi terméket értékesítő szervezetek kialakítása, térségi értéktár kialakítás, rendezvényturizmus, idősek klubja, napköziotthona kapcsolatok, programszervezés, települési fiatalok együttműködése, bekapcsolása a közösségi életbe, utánpótlás kinevelése. Önképző, társaskörök, ahol valamiféle hagyományörzés folyik. Az egyes településeken önállóan ritkán működő jelenségeket lehetne térségi szintre emelni.

Metzing József

Mikrotérségi adatok

Ez a 3. teljes ciklusa Magyarországnak az EU-ban, és ahhoz, hogy a forrás lejjön (a KAP-on belül egy nagyon kicsi rész a LEADER), ami ebben a ciklusban fejlesztési forrásként kb. 500-600 millió Ft között lesz, amit a következő 5 évben kipályázható a sikeres stratégia megalkotás után. Azért fontos, hogy a stratégia fejlesztési szakasz jól sikerüljön, mert olyan célokra, olyan tevékenységekre lehet forrást szerezni, amely a stratégiában szerepel. A támogatás jövőre indul 2-5 max. 10 millió Ft támogatási összeggel, az intenzitás beruházások esetén 65%, civil szervezetek, önkormányzatok esetében 95%.

Bemutatásra kerülnek a mikrotérségi adatok. A térség népességszáma kevéssel több, mint 30 ezer fő, a népesség kis mértékben gyarapodik.

A vállalkozások szépen gyarapodnak.

A regisztrált őstermelők száma már vegyesebb képet mutat, főként nőtt a számuk, vagy stagnál.

Nonprofit szervezetek számát tekintve főleg stagnálás tapasztalható, ahol változás történt, az nem jelentős, főleg az inaktivitás miatt van a csökkenés.

SWOT analízist amiatt készítünk, mert el kell jutni a helyzetelemzéstől egy célmeghatározásig.

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> - infrastruktúra 1 - turisztika - szaktudás - kerti kultúra 2 - sokszínű nemzetiség 3 - demográfiai összetétel - intézmények - közösségek 	<ul style="list-style-type: none"> - közösségi összefogás hiánya 1 - fiatalok elvándorlása - kötődés 3 - falusi értékrend - tudás, életmódhoz szükséges - megközelíthetőség - lobbi erő hiánya 2
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> - földrajzi fekvés (Pécs, horvát, szerb határ) 2 - autópálya, repülőtér - termőföld, erdő 1 - környezeti állapot 3 	<ul style="list-style-type: none"> - fejlesztések hiánya 2 - leszakadás 1 - Pécs elszívó hatása 3

Kelt: Keszü, 2023.02.20.